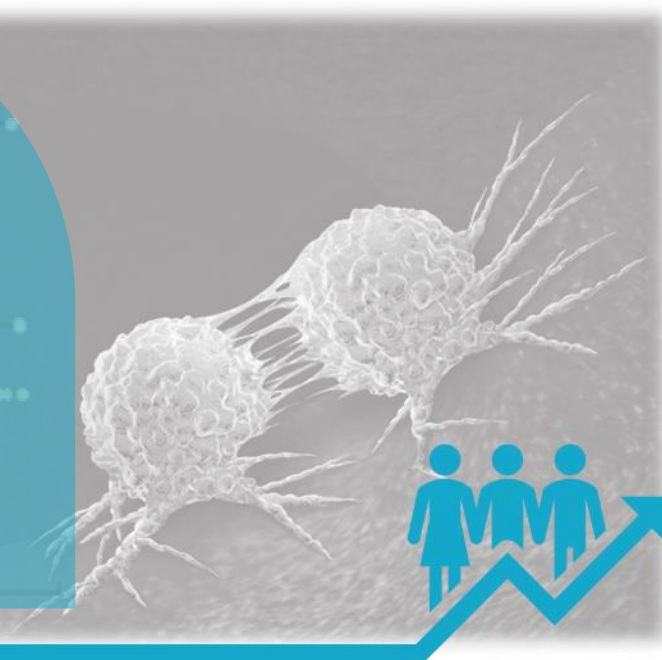

Národní onkologický plán 2030

Jak organizovaný screening přispívá k naplňování cílů NOP 2030?

Cíle NOP ČR 2030 směřují posílení významných komponent organizace onkologické péče

Preventivní a screeningové programy

- ❑ Informační podpora programů primární prevence a průzkumů populačního zdraví
- ❑ Rozvoj informačního zázemí screeningových programů směrem k personalizovanému hodnocení rizik
- ❑ Rozvoj Národního screeningového centra

Včasná dostupnost specializované péče

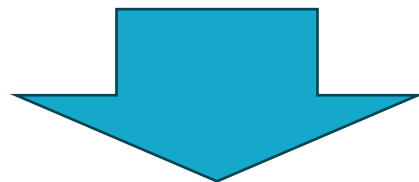
- ❑ Plánovitý rozvoj infrastruktury různých typů pracovišť a center
- ❑ Plánování potřeb a systémové zajištění finančních zdrojů pro inovativní a centrovou péči
- ❑ Efektivní spolupráce v rámci regionálních sítí pracovišť
- ❑ Zajištění specializované a všeobecné dispenzární péče

Paliativní péče a péče v závěru života pacientů

- ❑ Integrované hodnocení nemocniční, ambulantní a domácí péče
- ❑ Rozvoj informačního zázemí pro hodnocení péče v zdravotně sociálním pomezí, propojení s poskytovateli zdravotních služeb
- ❑ Mapování trajektorií pacientů v závěru života

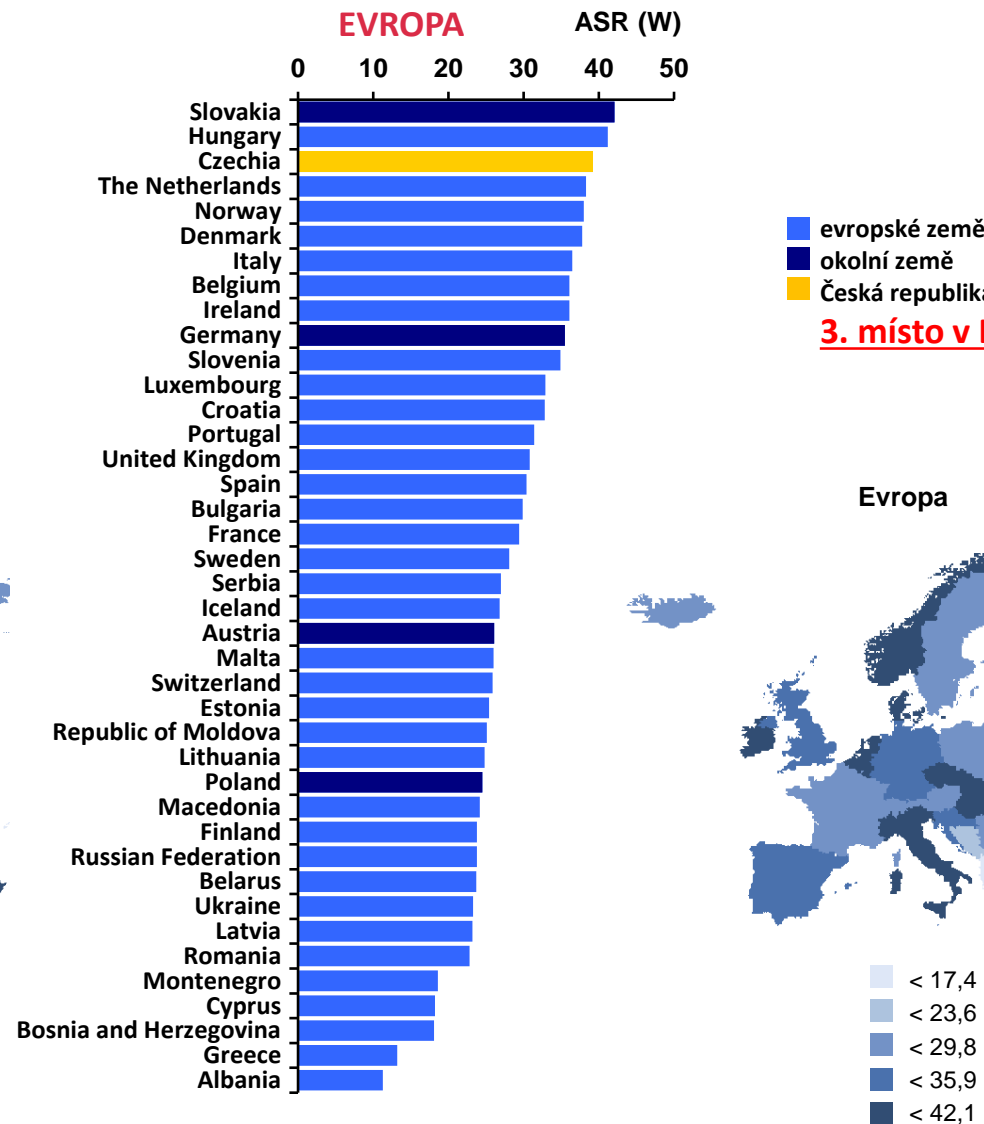
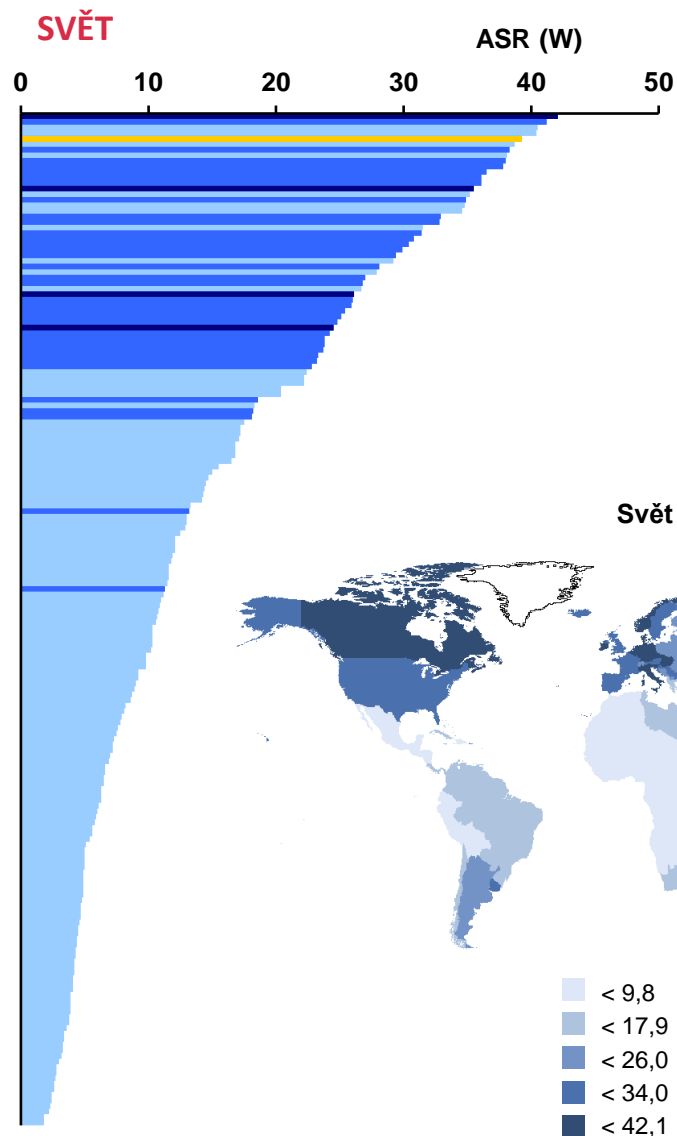
Příklad prevence ZN kolorekta

**Mnoho cílů se již v minulosti
naplnit povedlo a výsledky
jsou viditelné na populační úrovni**

Incidence ZN kolorekta v mezinárodním srovnání v roce 2008

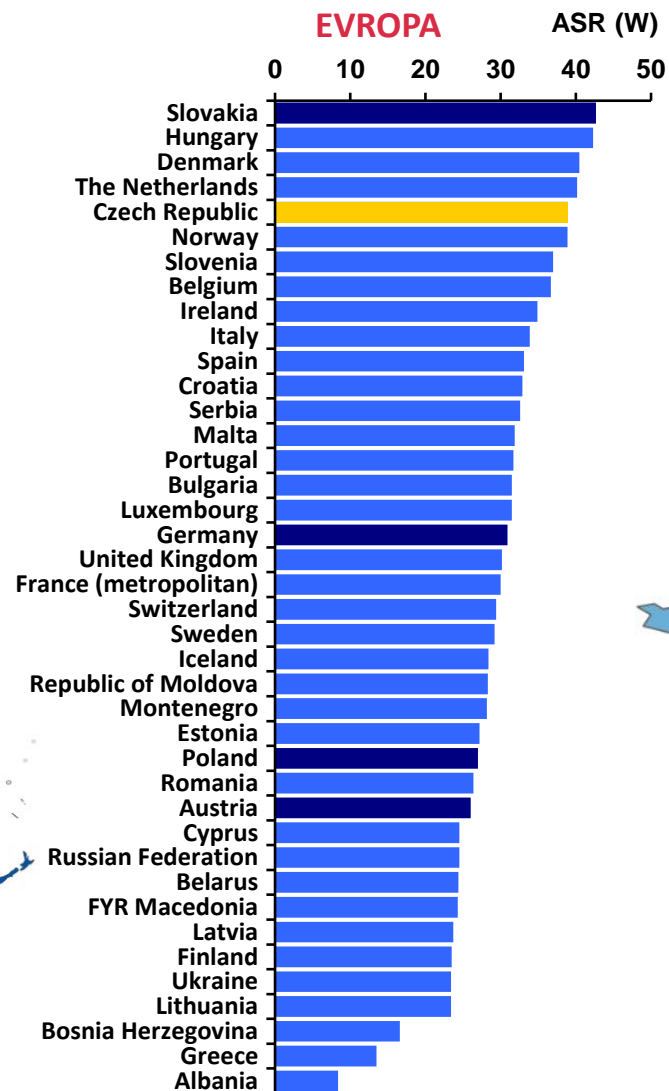
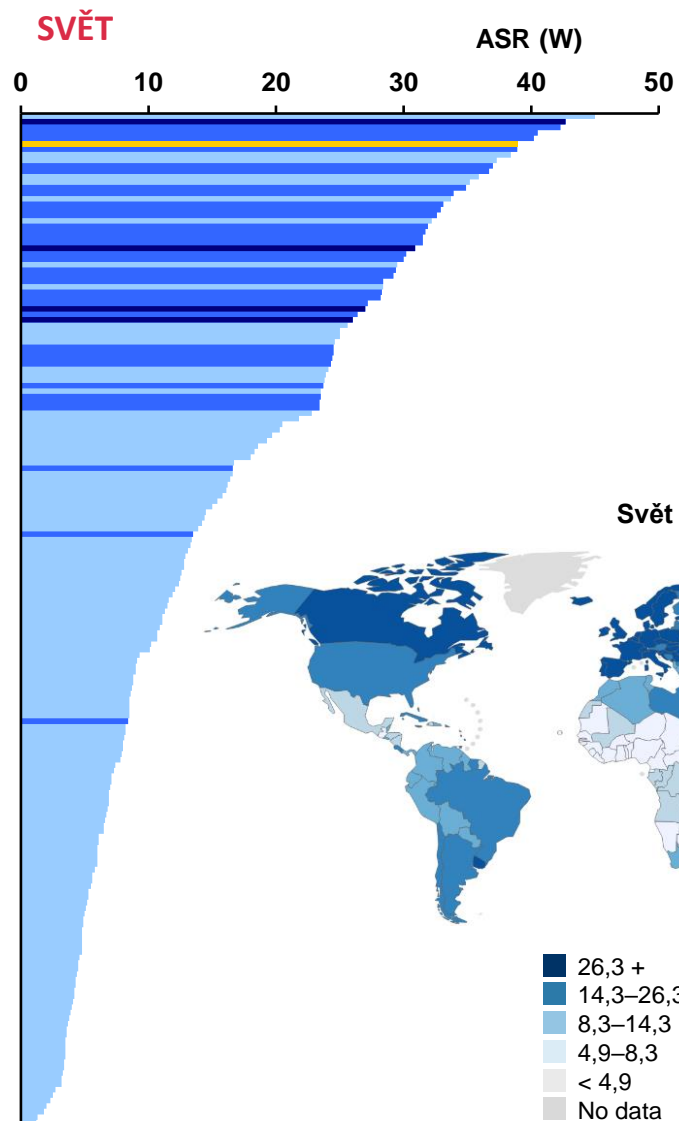
Zdroj: Globocan 2008

ASR (W): věkově standardizovaná incidence na světový standard

Incidence ZN kolorekta v mezinárodním srovnání v roce 2012

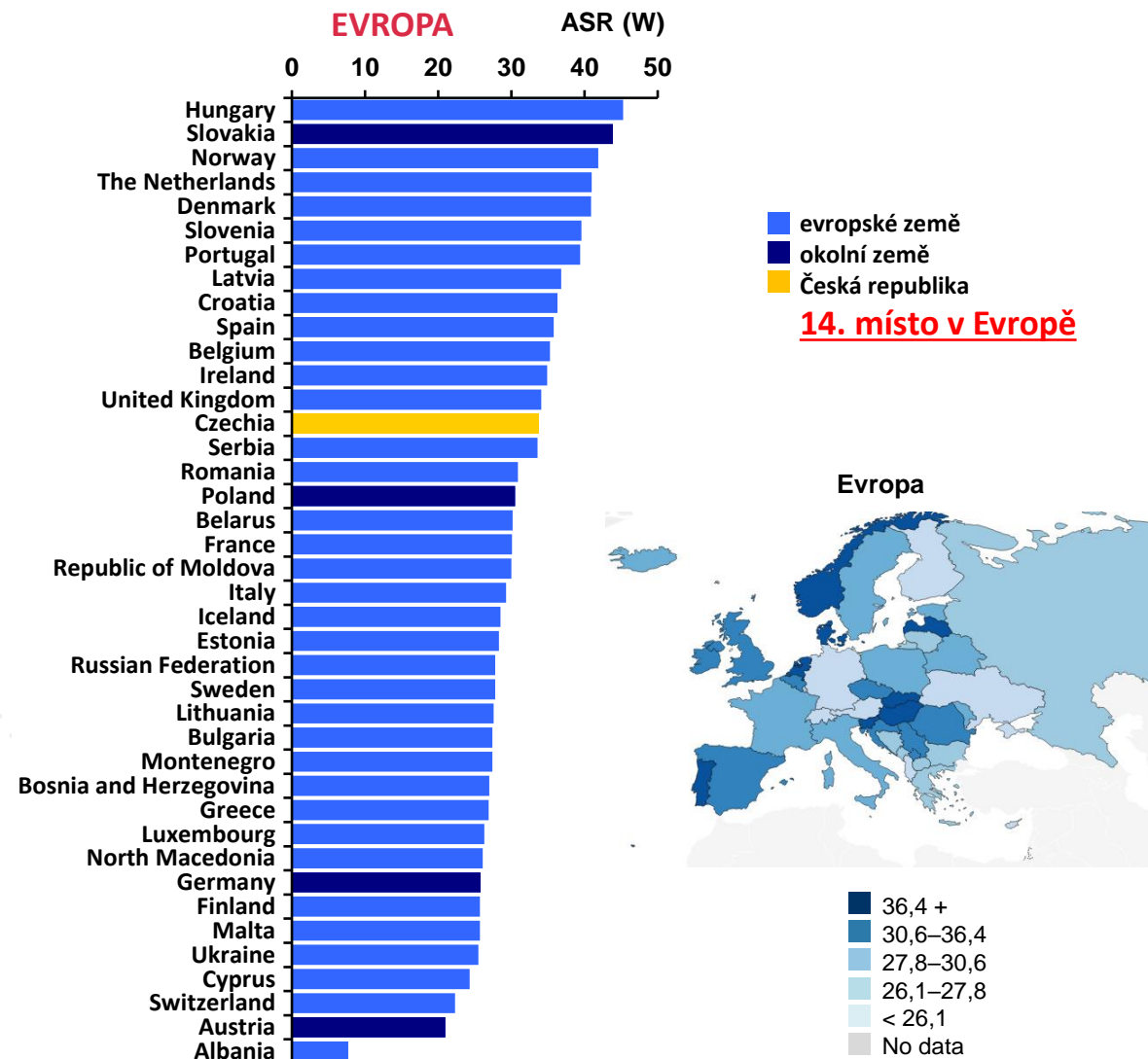
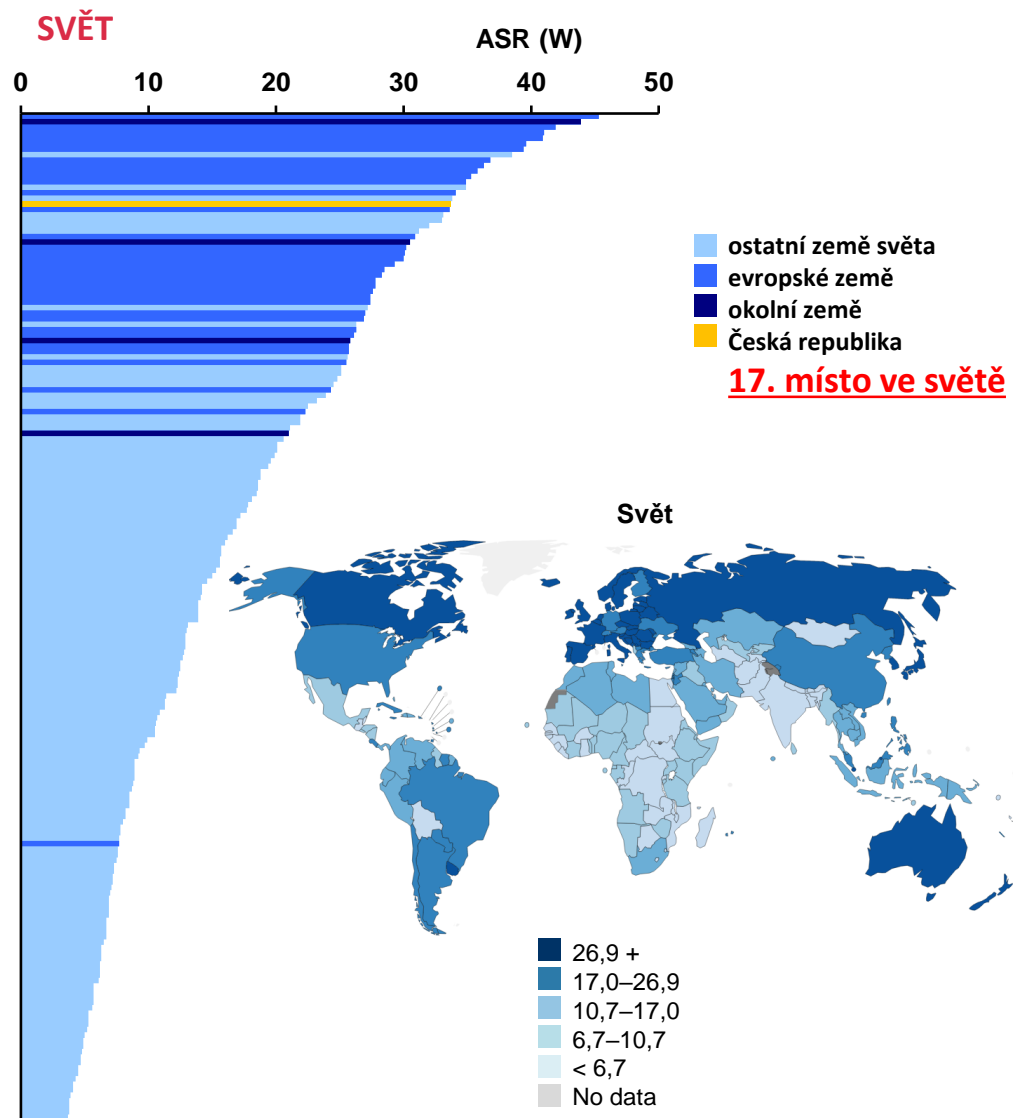
Zdroj: Globocan 2012

ASR (W): věkově standardizovaná incidence na světový standard

Incidence ZN kolorekta v mezinárodním srovnání v roce 2020

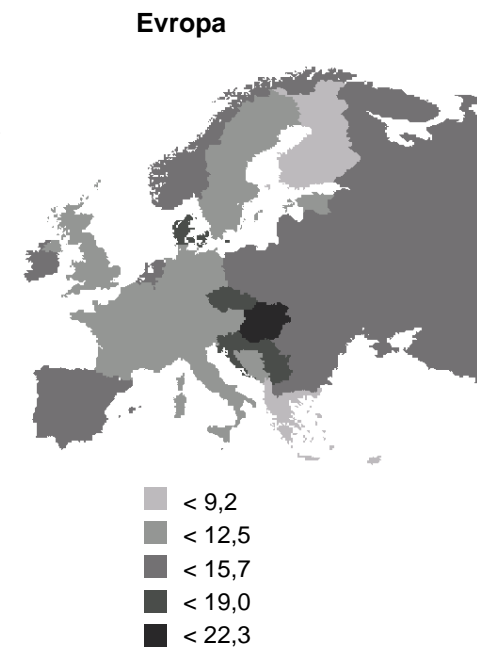
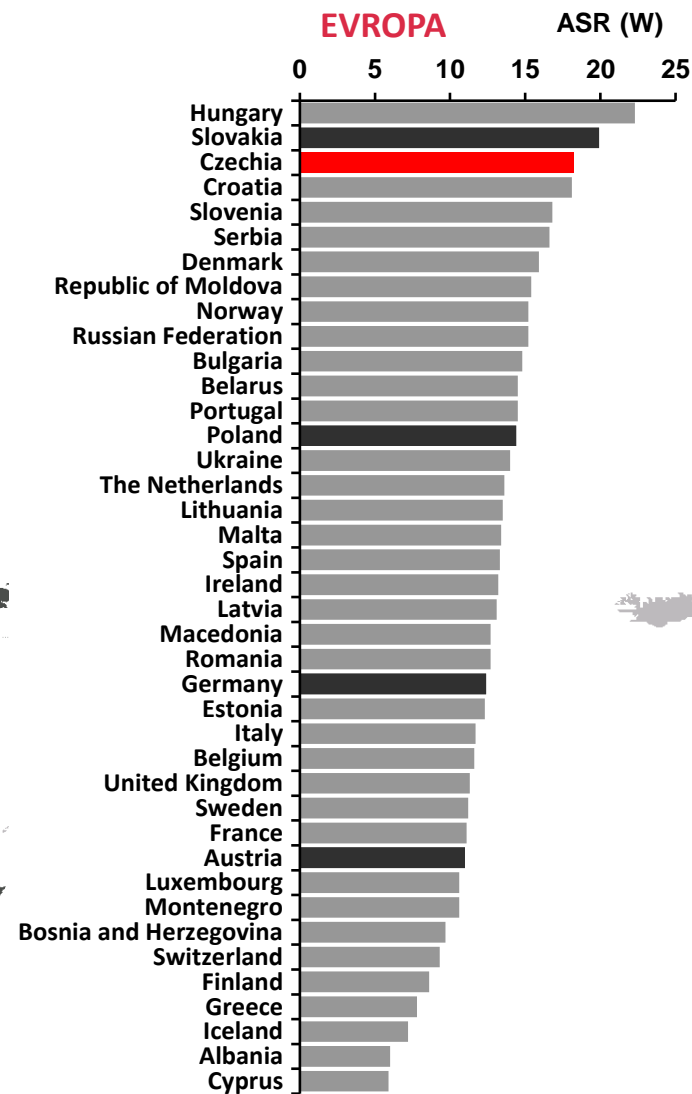
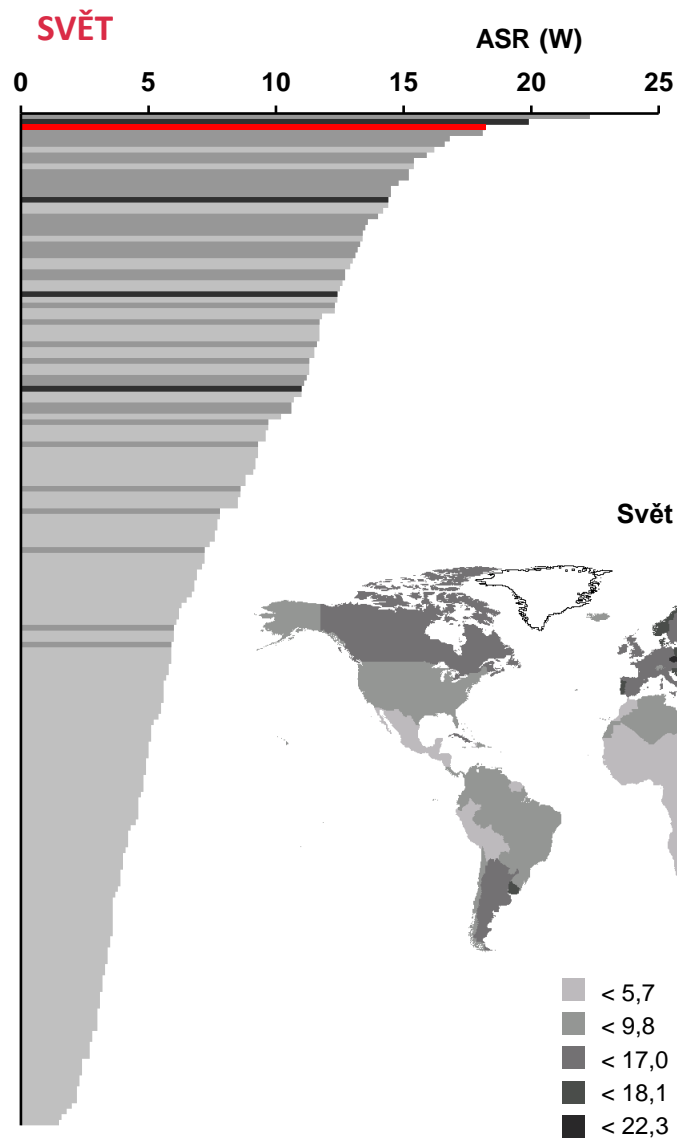
Zdroj: Globocan 2020

ASR (W): věkově standardizovaná incidence na světový standard

Mortalita ZN kolorekta v mezinárodním srovnání v roce 2008

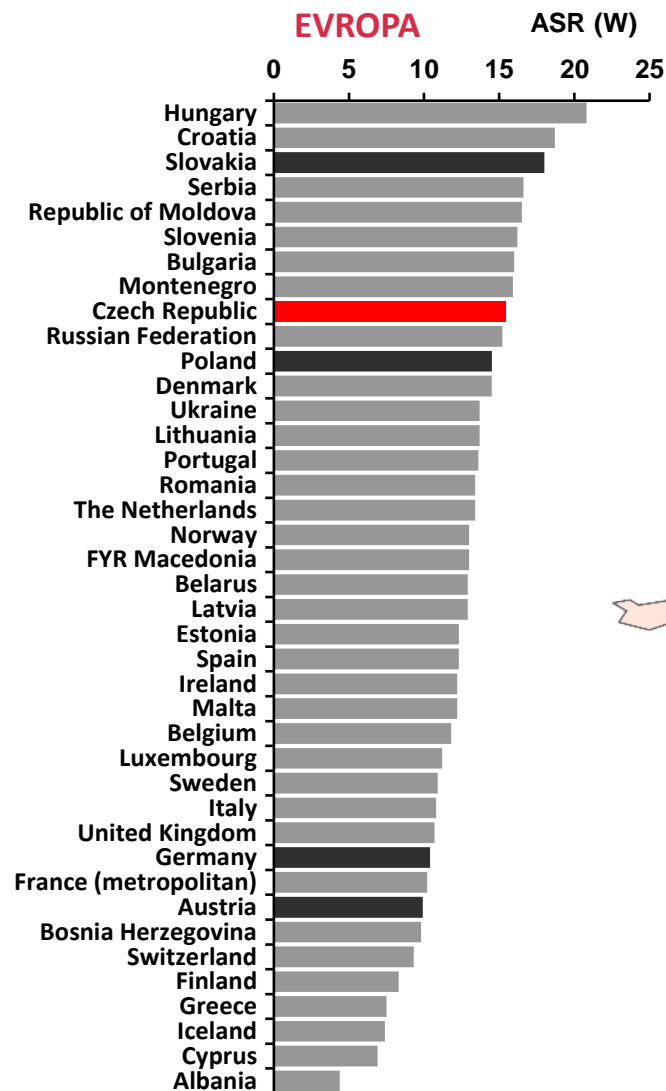
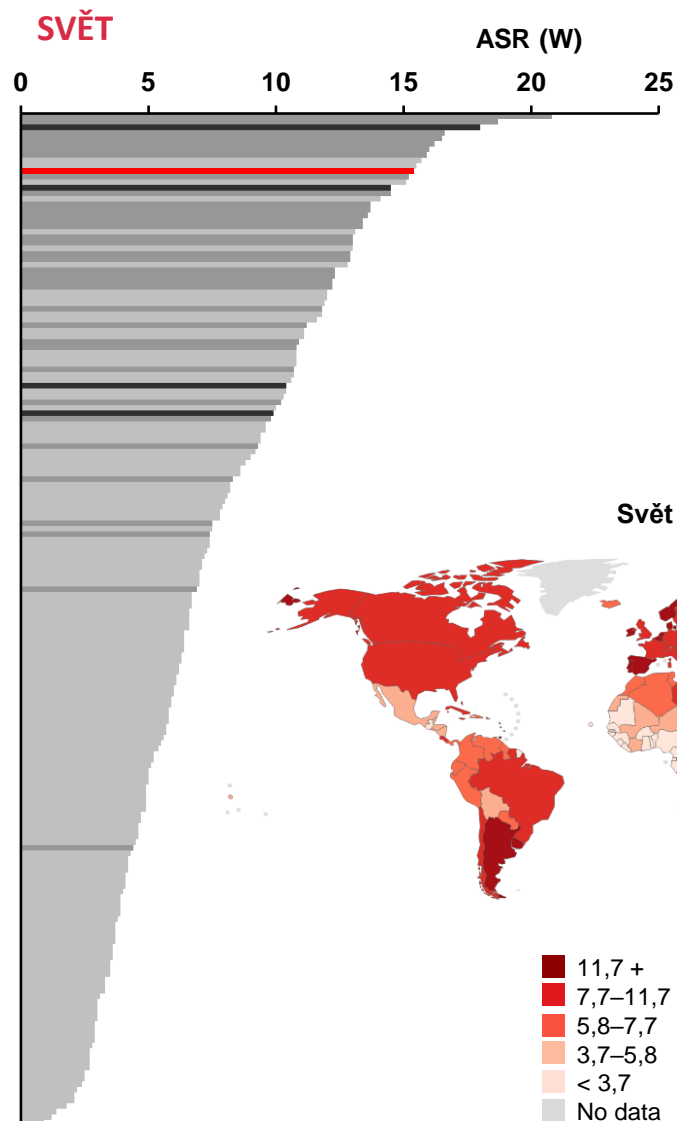
Zdroj: Globocan 2008

ASR (W): věkově standardizovaná mortalita na světový standard

Mortalita ZN kolorekta v mezinárodním srovnání v roce 2012

Zdroj: Globocan 2012

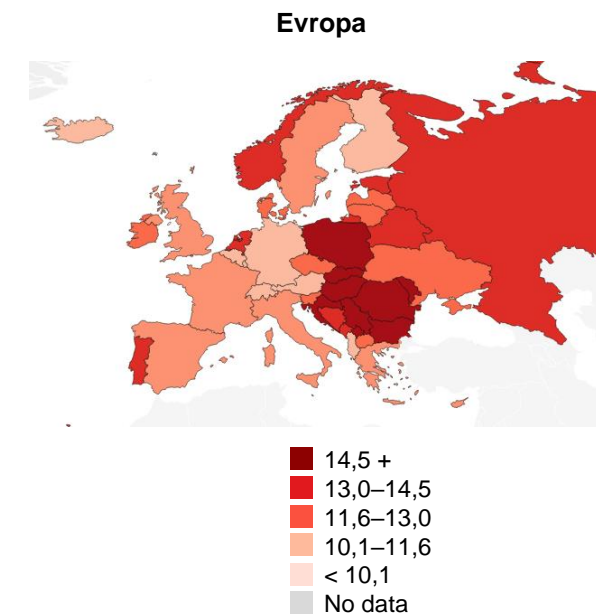
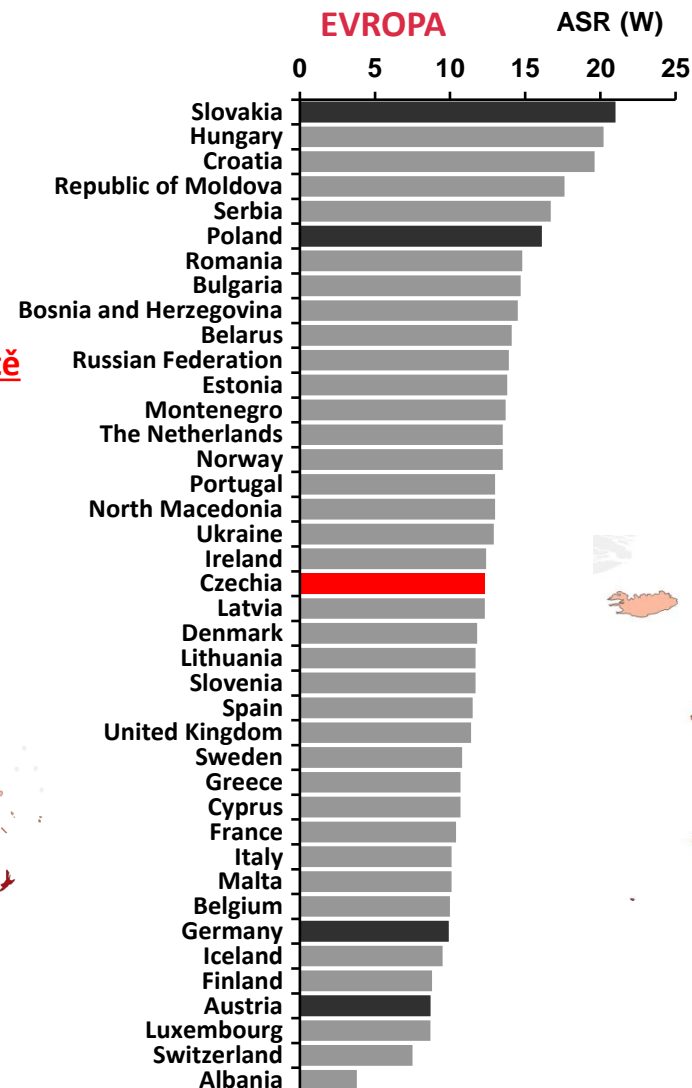
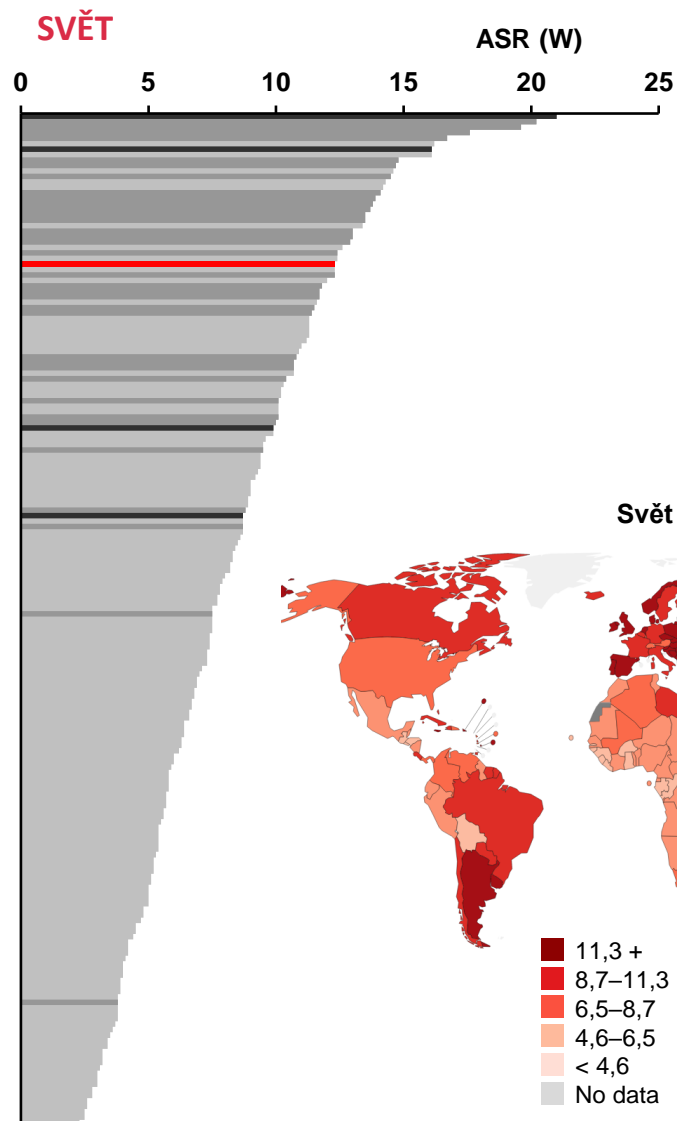

ASR (W): věkově standardizovaná mortalita na světový standard

Mortalita ZN kolorekta v mezinárodním srovnání v roce 2020

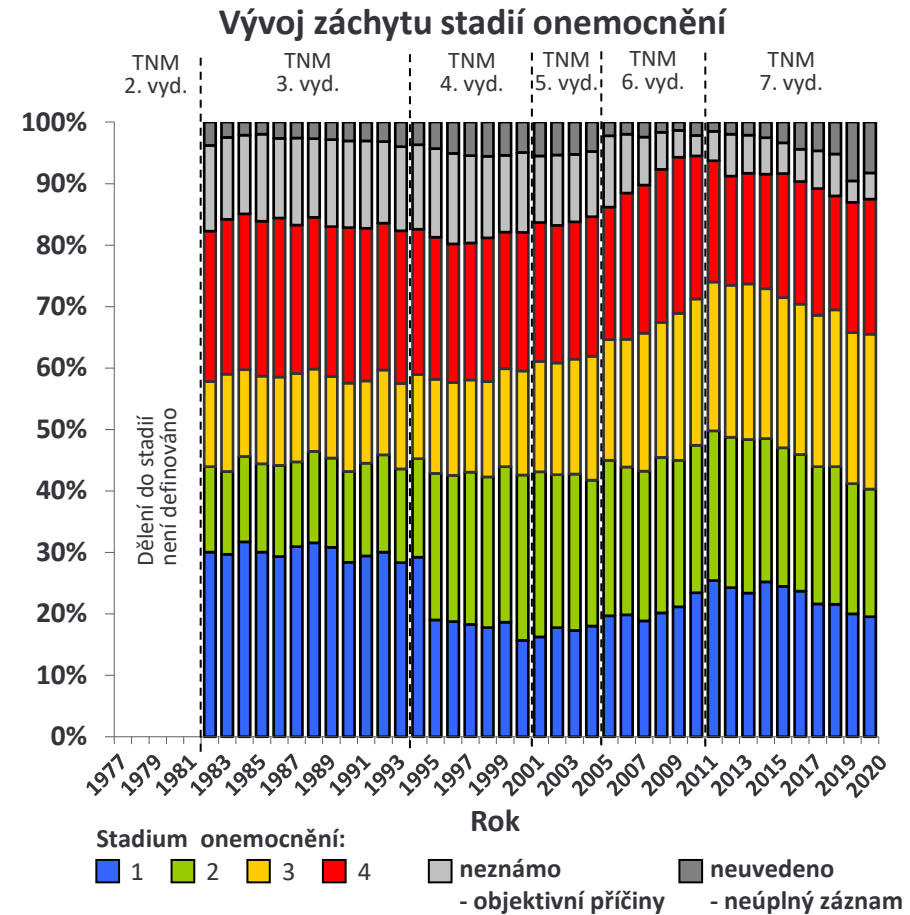
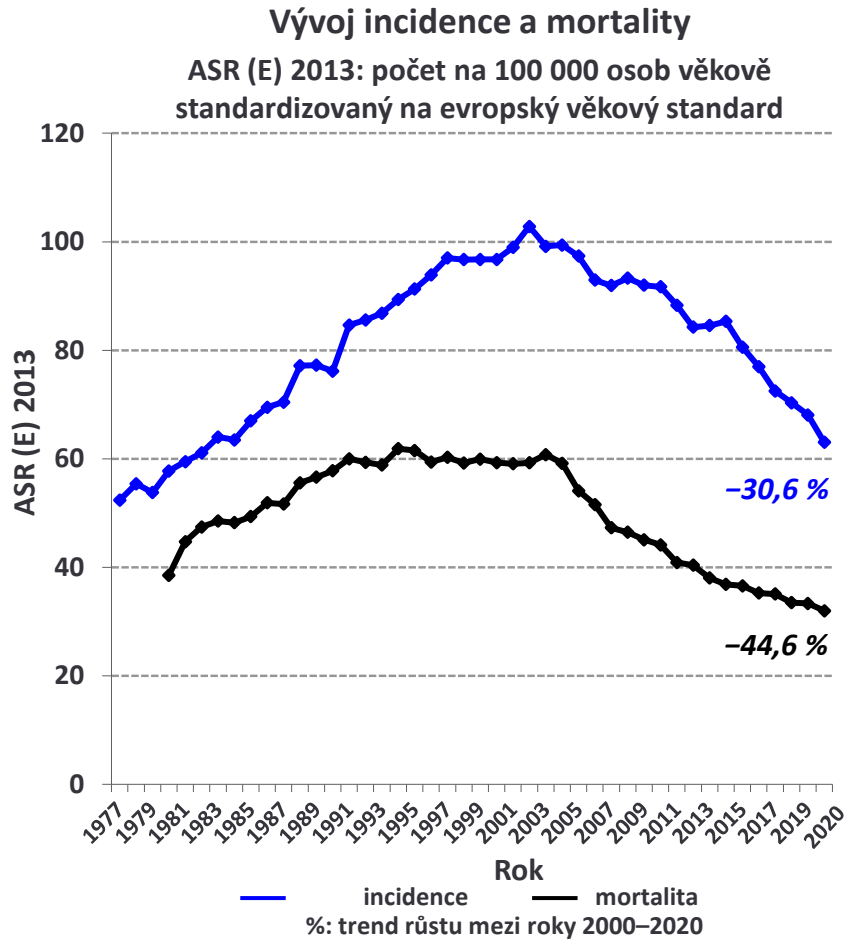
Zdroj: Globocan 2020

ASR (W): věkově standardizovaná mortalita na světový standard

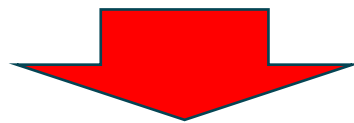
Epidemiologické trendy incidence a mortality kolorektálního karcinomu v ČR

Zdroj: Národní onkologický registr, ÚZIS ČR – incidence; Český statistický úřad – mortalita

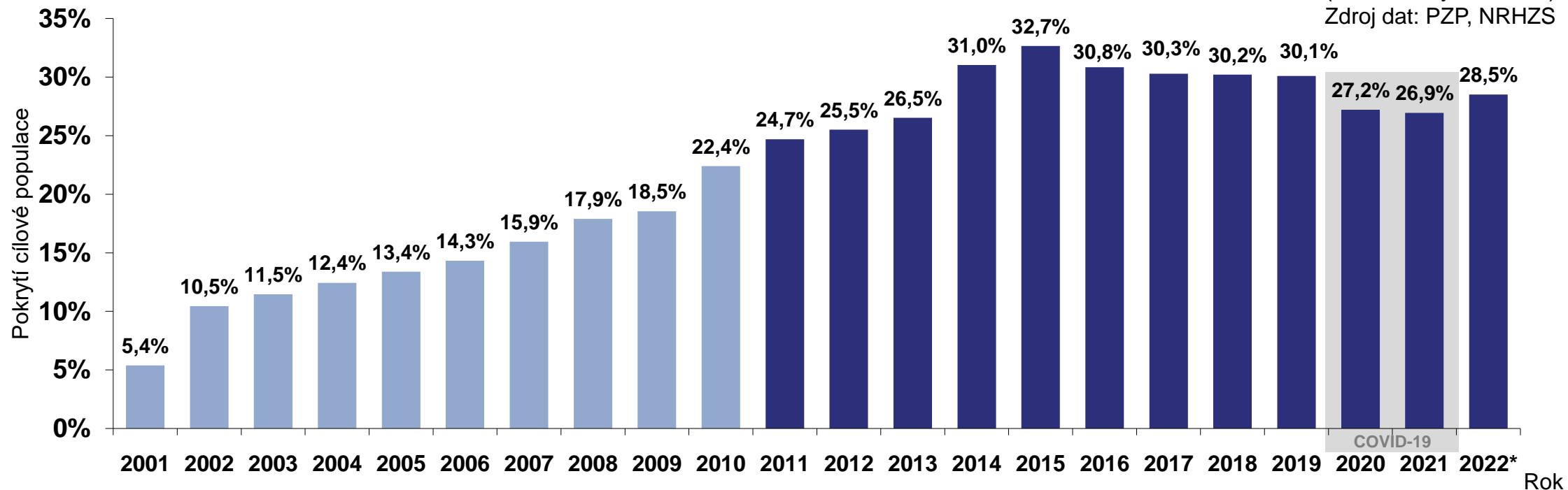
Příklad prevence ZN kolorekta

**Mnoho cílů se již v minulosti
naplnit povedlo a výsledky
jsou viditelné na populační úrovni
... stále je ale co zlepšovat**

POKRYTÍ CÍLOVÉ POPULACE SCREENINGEM KOLOREKTÁLNÍHO KARCINOMU VE STANDARDNÍM DVOULETÉM INTERVALU

Screeningová kolonoskopie (15105; 15107)
 Screeningový FIT (15118; 15119; 15120; 15121)
 (muži a ženy, od 50 let)
 Zdroj dat: PZP, NRHZS

Od roku 2009 je pro věkovou skupinu 50–54 let uvažován jednoletý screeningový interval. Od roku 2009 je také možnost volby screeningové kolonoskopie jednou za 10 let. Pokrytí do 2010 včetně hodnoceno z agregovaných dat a bez uvážení screeningové kolonoskopie.

Od 2011 je údaj vypočten z dat NRHZS na individuální úrovni se zahrnutím screeningových kolonoskopií.

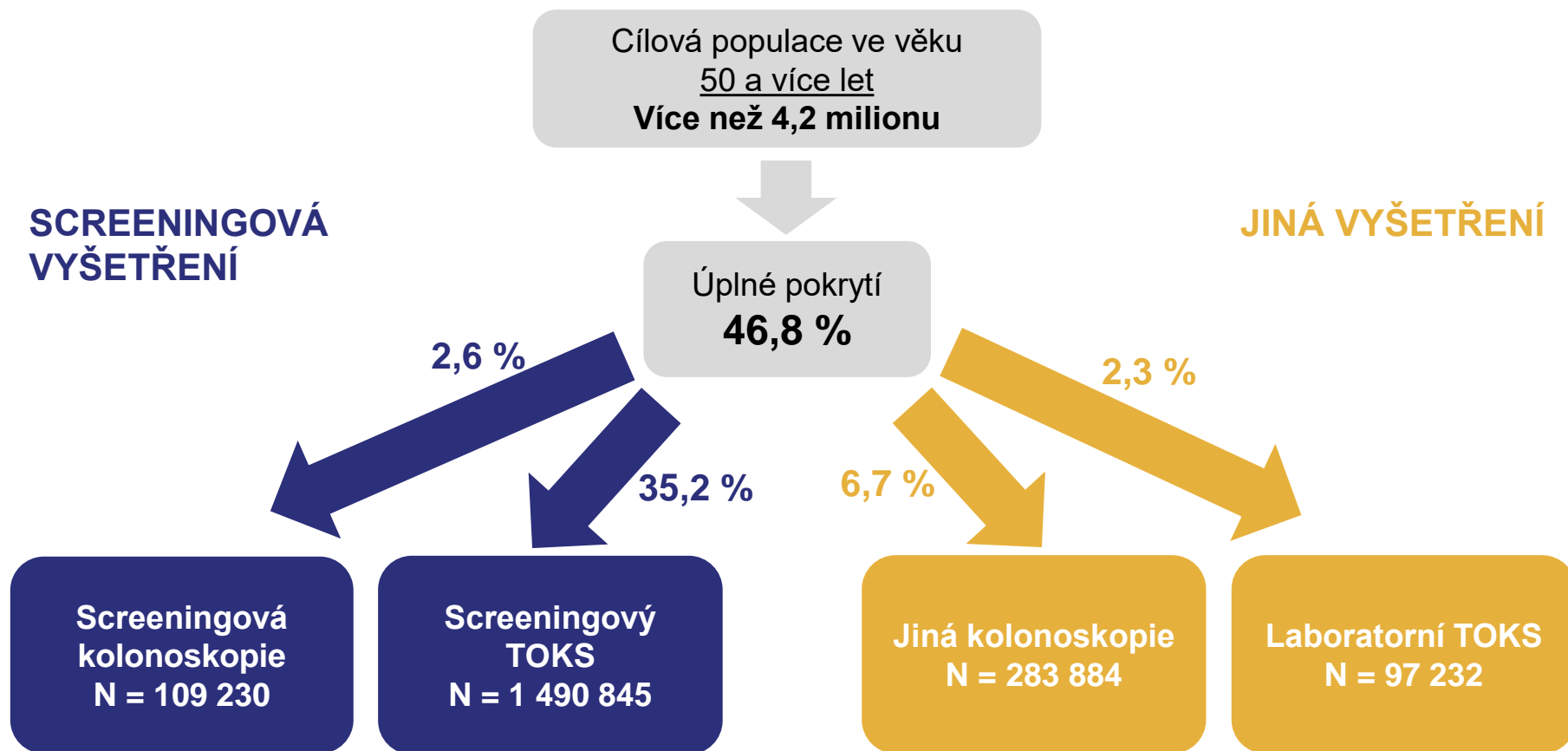
Pro období 2002-2005 export neobsahuje přechodně existující kódy 01120, 01121 – hodnoty byly interpolovány

Screening kolorektálního karcinomu pokrývá ve standardním intervalu méně než 30 % osob ve věku nad 50 let

Údaj stanoví podíl osob v cílové populaci (více než 4,1 milionu osob), které podstoupily screeningovou kolonoskopií během 10 let, nebo test na okultní krvácení do stolice během doporučeného intervalu. V letech 2014–2019 se pokrytí cílové populace pohybovalo okolo 30 %. V roce 2020 a 2021 došlo k poklesu pokrytí z důvodu pandemie onemocnění COVID-19.

* Výsledky za rok 2022 jsou předběžné. Výkony 15118 a 15119 od roku 2019.

ÚPLNÉ POKRYTÍ CÍLOVÉ POPULACE VYŠETŘENÍMI V TŘÍLETÉM INTERVALU V ROCE 2022

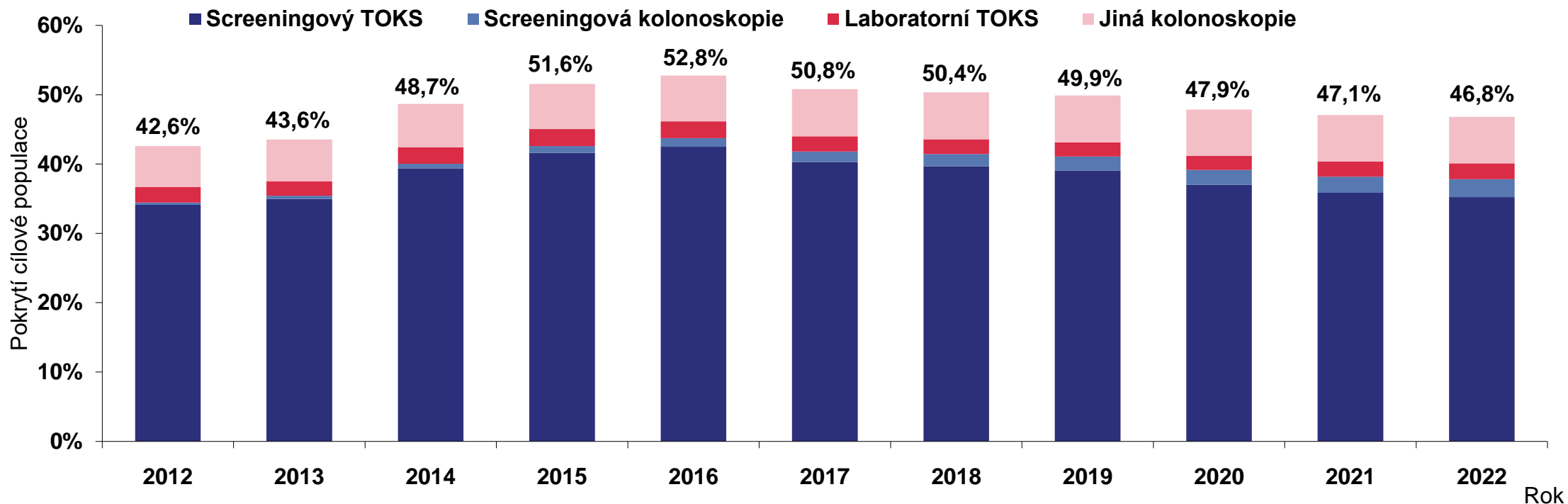

* TOKS+ kolonoskopie (0,43 %) a diagnostická kolonoskopie (6,28 %)

Úplné pokrytí screeningovými a jinými vyšetřeními cílové populace mužů a žen ve věku 50 a více let dosahovalo v roce 2022 v tříletém intervalu **46,8 % (1 981 191 vyšetřených osob)** – z toho **37,8 % screeningová** a **9,0 % jiná vyšetření**. Přibližně **2,3 milionům osob (53,2 %)** nebylo v tomto období provedeno žádné z výše uvedených vyšetření.

ÚPLNÉ POKRYTÍ CÍLOVÉ POPULACE SCREENINGEM V TŘÍLETÉM INTERVALU V ČASE

Zdroj dat: Národní registr hrazených zdravotních služeb, ÚZIS ČR
 Screeningová kolonoskopie (15105; 15107)
 Screeningový TOKS (15118; 15119; 15120; 15121)
 TOKS+ kolonoskopie (15101; 15103)
 Diagnostická kolonoskopie (15403; 15404)
 Diagnostický TOKS (81561; 81733)
 (muži a ženy, od 50 let)

Úplné pokrytí cílové populace ve věku 50+ let vyšetřených screeningovými a jinými vyšetřeními v roce 2022: 46,8 %

Indikátor hodnotí podíl osob ve věku 50+ let (přes 4,2 milionu osob), které během tříletého intervalu absolvovaly alespoň jedno screeningové nebo jiné vyšetření (v případě screeningové kolonoskopie v desetiletém intervalu) z celkového počtu osob ve věku 50+ let. Osoby, které zemřely do roku, ke kterému je indikátor hodnocen (včetně), nejsou v pokrytí uvažovány. V roce 2022 dosahovalo úplné pokrytí v tříletém intervalu 46,8 % (1 981 191 vyšetřených osob) – z toho 37,8 % screeningová a 9,0 % jiná vyšetření.

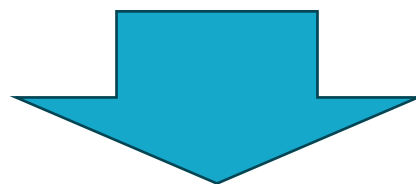
Včasný záchyt ZN prostaty

Velká příležitost naplnění cílů NOP 2030:

Včasný záchyt onemocnění

-> zlepšení výsledků léčby

-> pokles mortality

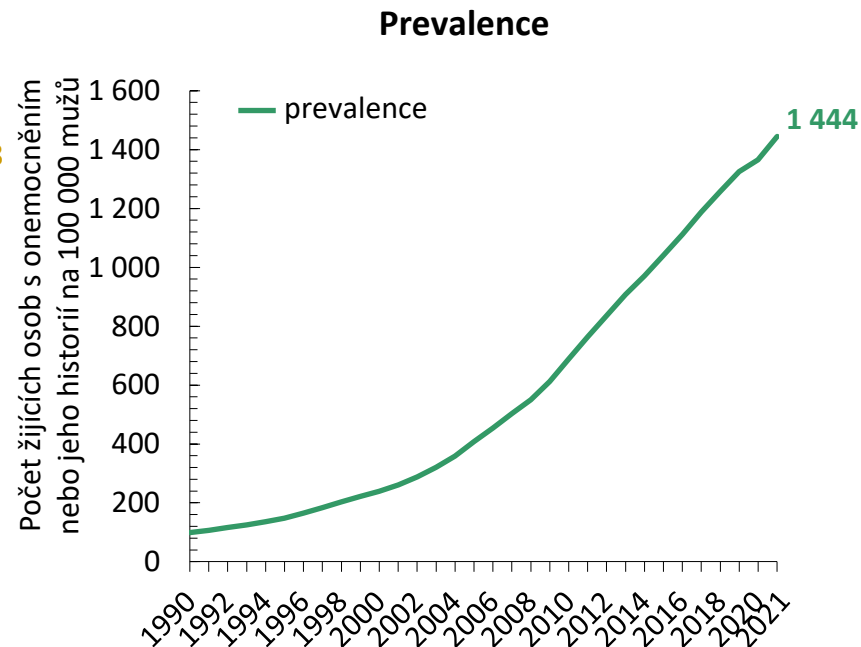
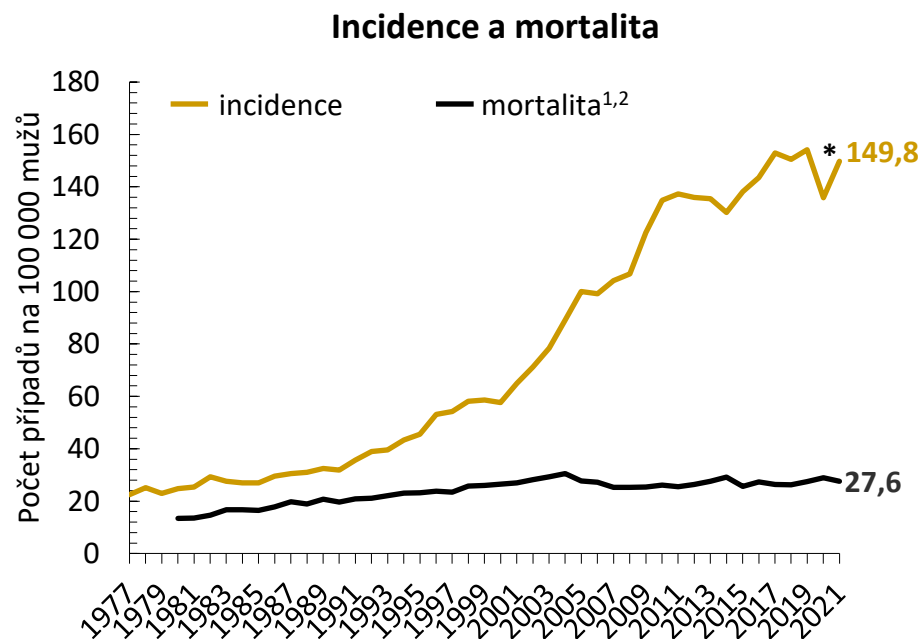
Celková zátěž české populace zhoubnými novotvarami prostaty (C61)

Absolutní počet	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	průměrná roční změna 2017–2021
Incidence ¹	6 732	7 159	7 453	7 967	7 873	8 106	7 161*	7 751*	+1,1 %
Mortalita ²	1 509	1 327	1 421	1 372	1 372	1 443	1 524	1 427	+0,2 %
Prevalence ¹	50 174	53 902	57 738	61 878	65 763	69 673	72 025	74 733	+5,3 %

* Pokles v letech 2020 a 2021 je pravděpodobně způsoben vlivem pandemie COVID-19

V roce 2021 bylo v České republice nově diagnostikováno **7 751** pacientů se zhoubným novotvarem prostaty, což je **149,8 na 100 000 mužů**, ve stejném roce zemřelo **1 427** mužů v souvislosti se zhoubným novotvarem prostaty, což je **27,6 na 100 000 mužů**.

Celkem k 31. 12. 2021 v České republice žilo **74 733** mužů se zhoubným novotvarem prostaty nebo s minulostí tohoto onemocnění, což je **1 444 na 100 000 mužů**.

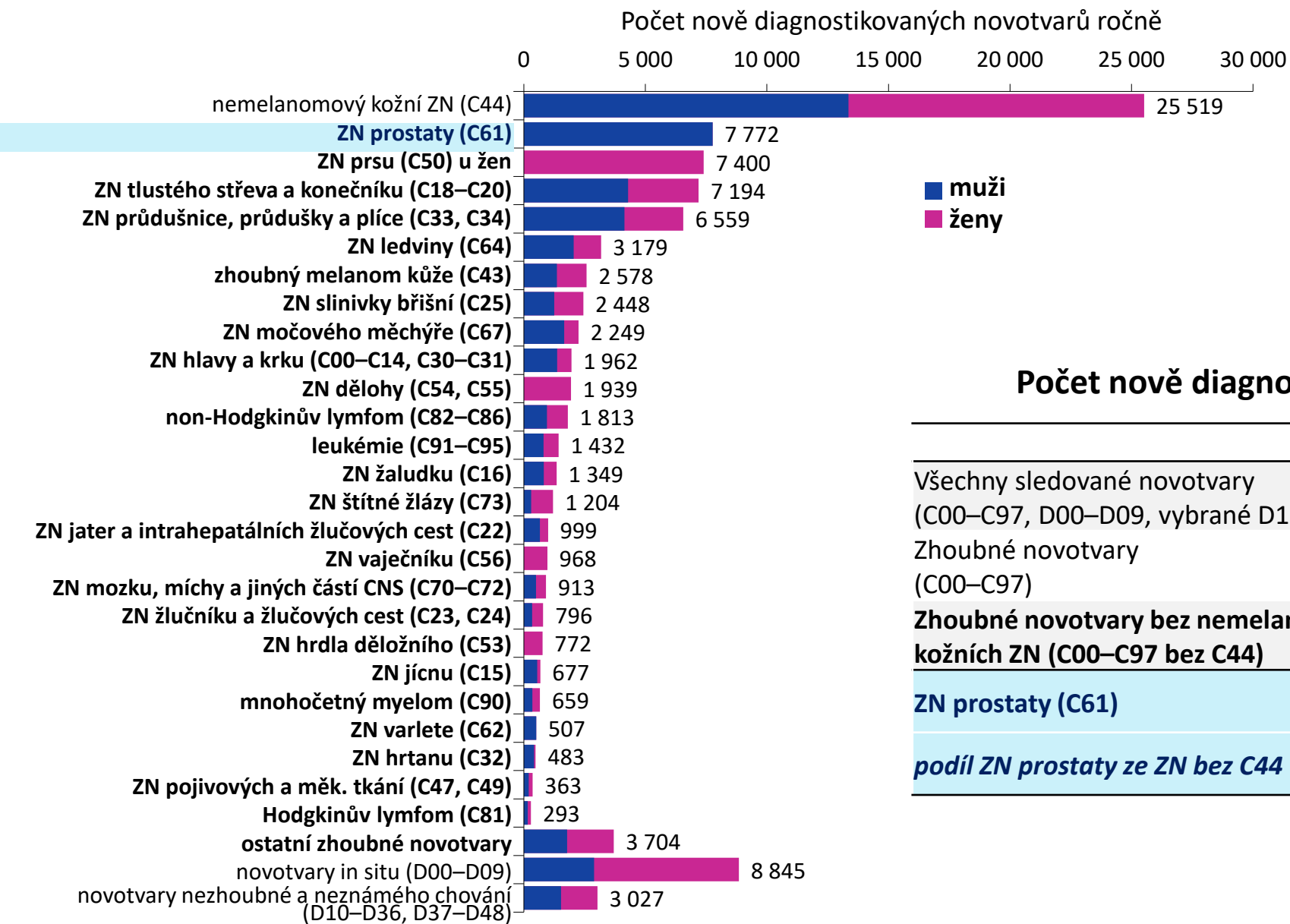
Zdroj: ¹Národní onkologický registr, ²Český statistický úřad

Zdroj: ¹Národní onkologický registr, ²Český statistický úřad

Incidence novotvarů v ČR v letech 2017–2021

Zdroj: Národní onkologický registr

Počet nově diagnostikovaných novotvarů ročně

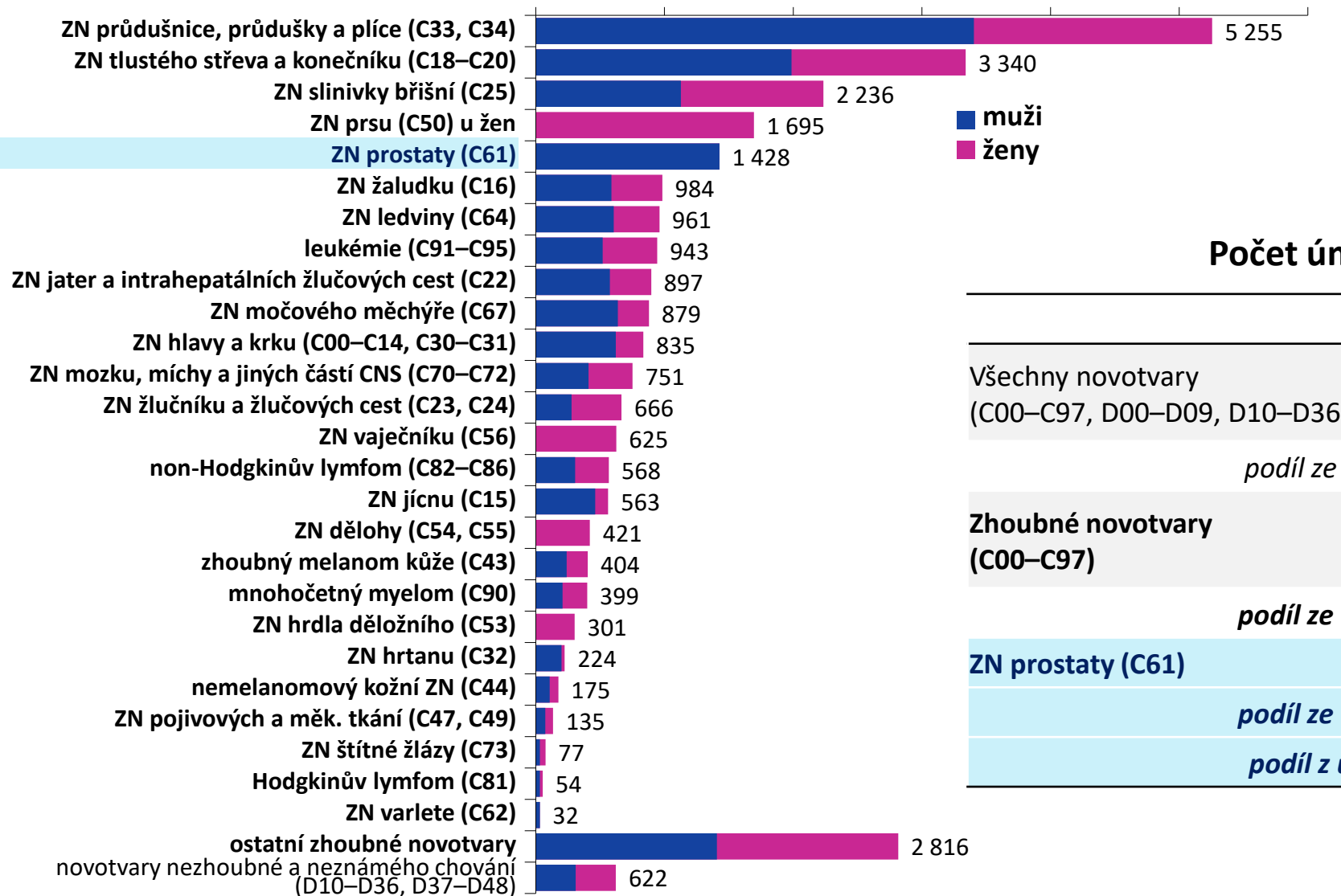
	Muži	Ženy	Celkem
Všechny sledované novotvary (C00–C97, D00–D09, vybrané D10–D36, D37–D48)	50 021	47 582	97 602
Zhoubné novotvary (C00–C97)	45 606	40 124	85 730
Zhoubné novotvary bez nemelanomových kožních ZN (C00–C97 bez C44)	32 253	27 958	60 211
ZN prostaty (C61)	7 772		
podíl ZN prostaty ze ZN bez C44 u mužů	24,1 %		

Mortalita na novotvary v ČR v letech 2017–2021

Zdroj: Český statistický úřad

Počet úmrtí na novotvary ročně

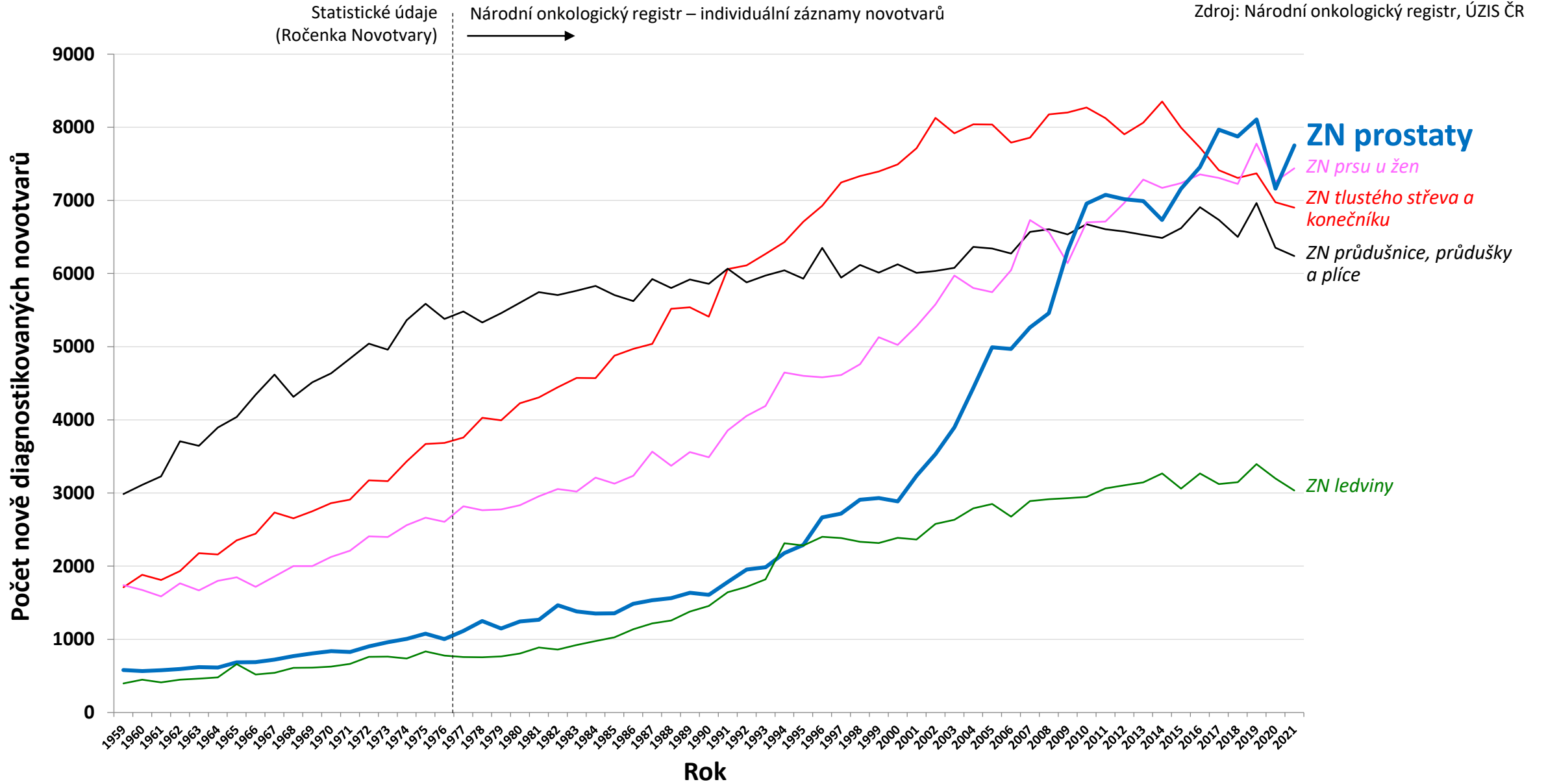
0 1 000 2 000 3 000 4 000 5 000 6 000

Počet úmrtí na novotvary ročně

	Muži	Ženy	Celkem
Všechny novotvary (C00–C97, D00–D09, D10–D36, D37–D48)	15 593	12 691	28 284
<i>podíl ze všech úmrtí</i>	25,1 %	21,5 %	23,3 %
Zhoubné novotvary (C00–C97)	15 176	12 311	27 487
<i>podíl ze všech úmrtí</i>	24,4 %	20,9 %	22,7 %
ZN prostaty (C61)	1 428		
<i>podíl ze všech úmrtí</i>	2,3 %		
<i>podíl z úmrtí na ZN</i>	9,4 %		

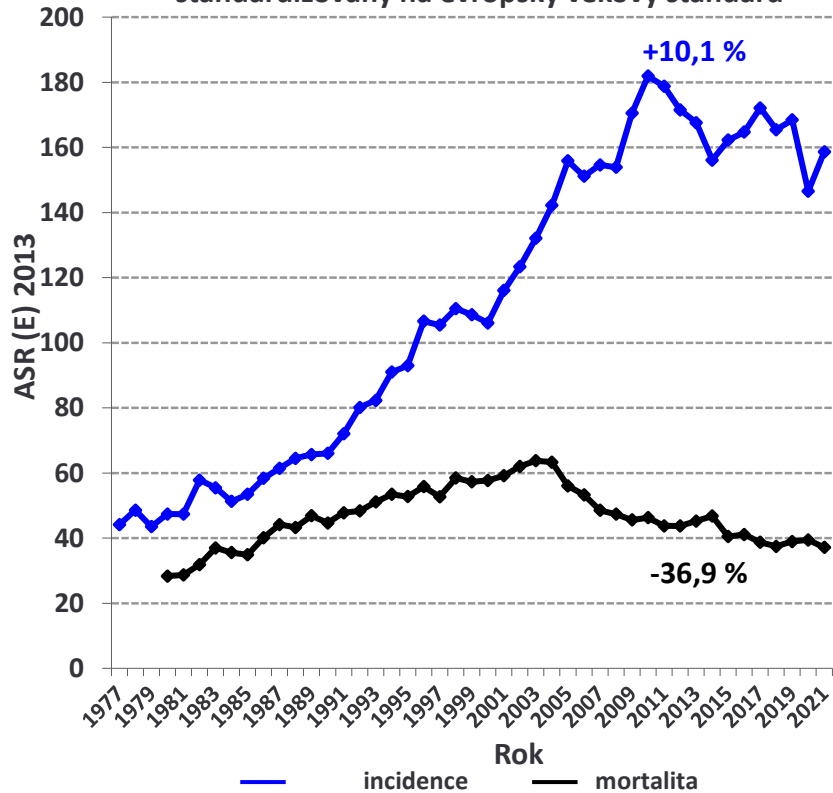
Trendy incidence nejčastějších diagnóz zhoubných novotvarů

Epidemiologické trendy incidence a mortality ZN prostaty v ČR

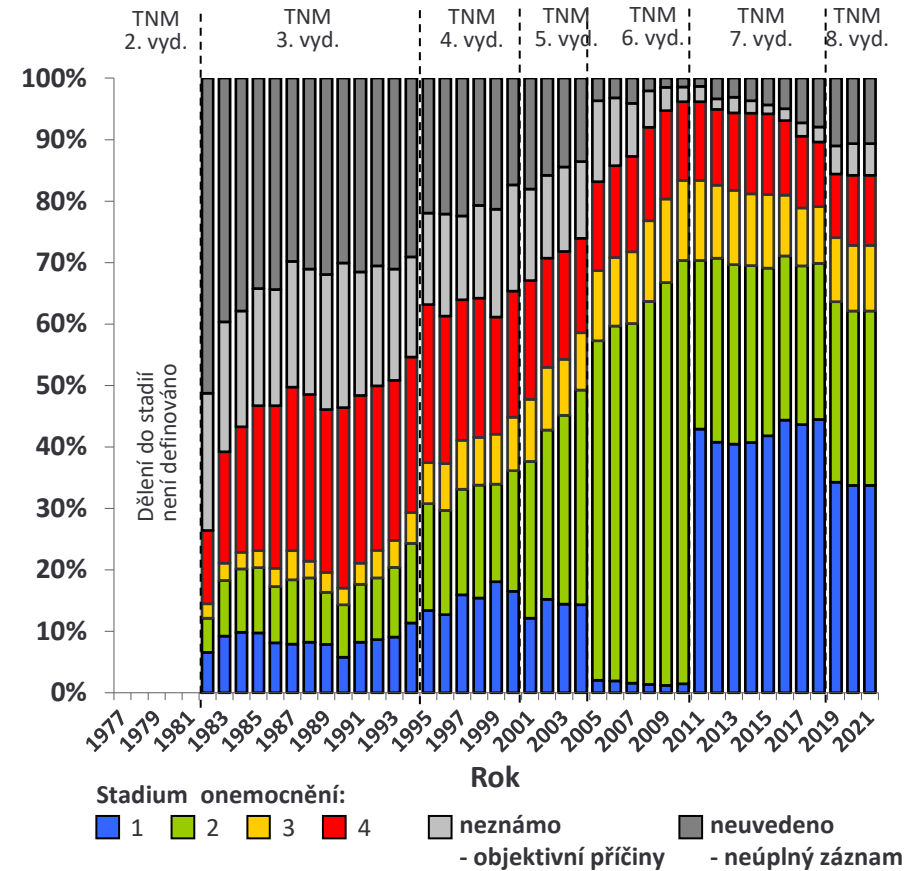
Vývoj incidence a mortality

ASR (E) 2013: počet na 100 000 osob věkově standardizovaný na evropský věkový standard

Zdroj: Národní onkologický registr, ÚZIS ČR – incidence; Český statistický úřad – mortalita

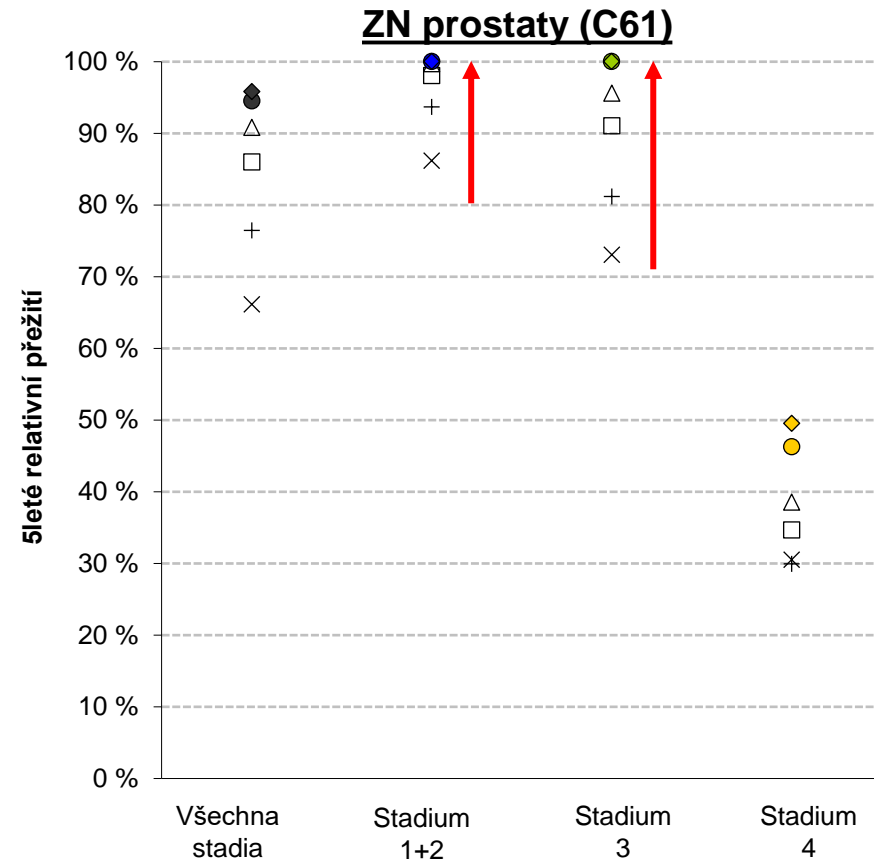
Vývoj záchytu stadií onemocnění

Vývoj 5letého relativního přežití dle stadií onemocnění: ZN prostaty (C61)

Všichni pacienti s diagnostikovaným onemocněním

Uváděné hodnoty 5letého přežití pro jednotlivé diagnózy/stadia jsou **věkově standardizovány**.

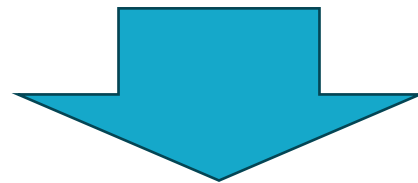
◇ Analýza periody 2020–2021   ○ Kohortní analýza 2015–2019
△ Kohortní analýza 2010–2014   □ Kohortní analýza 2005–2009
+ Kohortní analýza 2000–2004   × Kohortní analýza 1995–1999

Zdroj: Národní onkologický registr, ÚZIS ČR

Včasný záchyt ZN prostaty

Velká příležitost naplnění cílů NOP 2030:

Snížení rozdílů v přístupu k péči

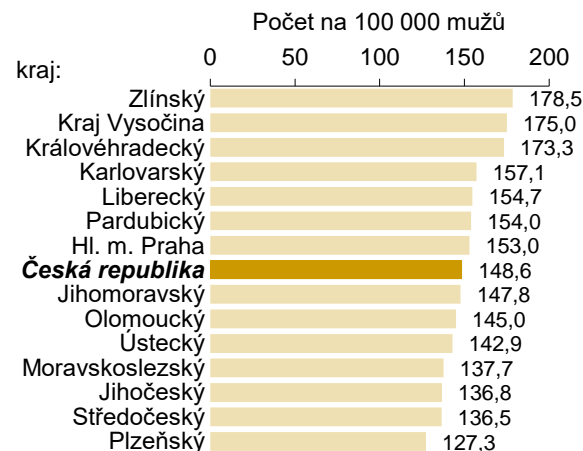

Epidemiologie zhoubného novotvaru prostaty (C61)

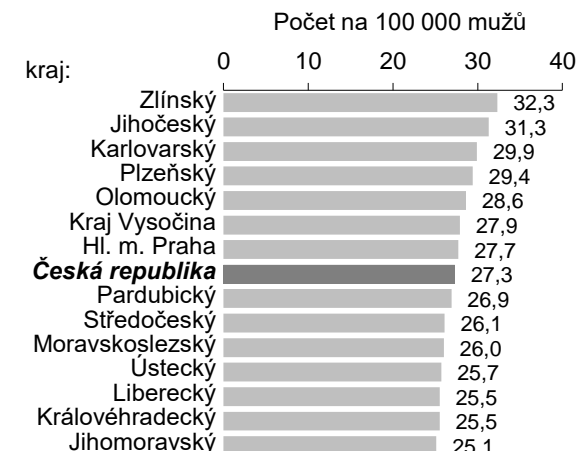

Incidence, mortalita a prevalence v regionálním srovnání

INCIDENCE (roční průměr za období 2017–2021)

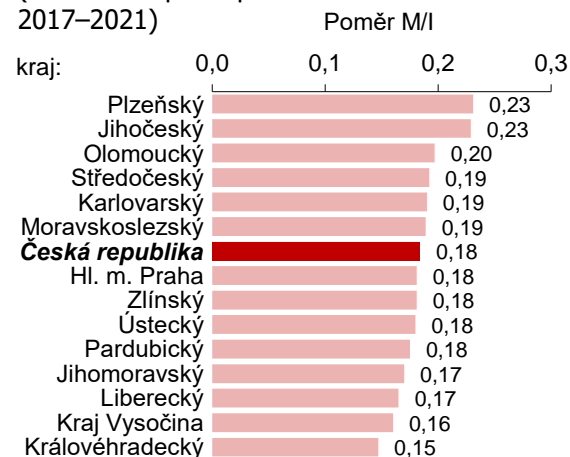

MORTALITA² (roční průměr za období 2017–2021)

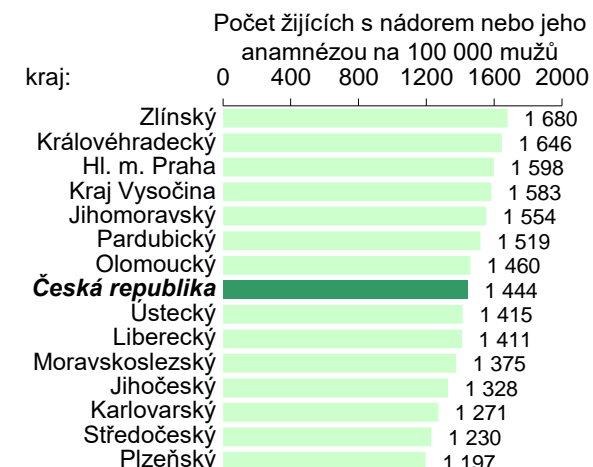

POMĚR MORTALITA²/INCIDENCE

(hodnoceno podle počtu na 100 000 mužů za období 2017–2021)

PREVALENCE** (k 31. 12. 2021)

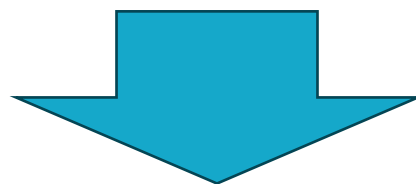

Včasný záchyt ZN prostaty

Velká příležitost naplnění cílů NOP 2030:

Integrované modely péče

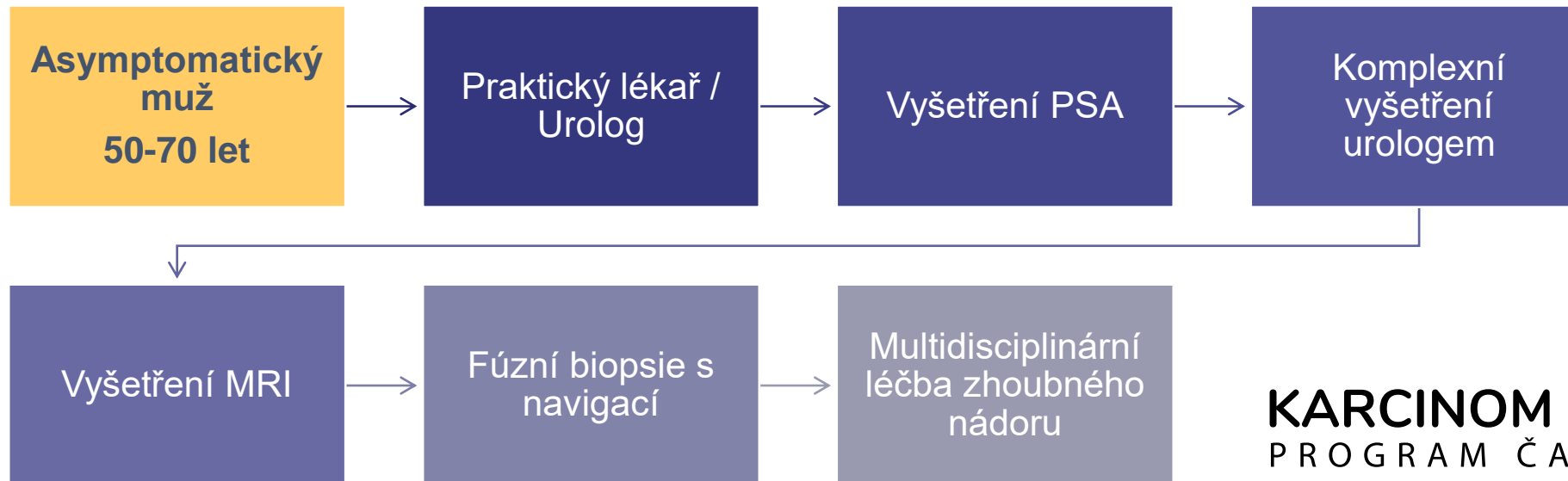
Komplexní přístup k prevenci

ZJEDNODUŠENÝ ALGORITMUS POPULAČNÍHO PROGRAMU ČASNÉHO ZÁCHYTU KARCINOMU PROSTATY

- **Praktický lékař nebo urolog** nabídne účast v programu, poučí muže, odebere vzorek krve na vyšetření prostatického specifického antigenu (PSA)
- **Urolog** s certifikátem České urologické společnosti provede komplexní vyšetření a případně muže odešle na vyšetření magnetickou rezonancí (MRI)
- Vyšetření MRI je poskytováno pouze na **radiologických pracovištích s osvědčením vydaným MZ ČR**
- Fúzní biopsie je poskytována pouze na **urologických pracovištích s osvědčením vydaným MZ ČR**

„Sekundární“ incidence: první a další nádory u téhož pacienta

Zdroj: Národní onkologický registr

Diagnózy seřazeny sestupně dle podílu dalších primárních nádorů v období 2012–2021.

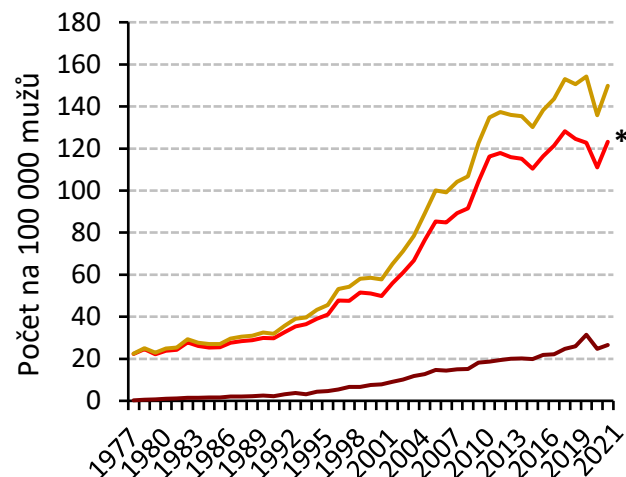
Diagnóza	Pořadí novotvaru u pacienta	Období 1982–1991	Období 1992–2001	Období 2002–2011	Období 2012–2021
		N ročně (% nově diagnostikovaných*)	N ročně (% nově diagnostikovaných*)	N ročně (% nově diagnostikovaných*)	N ročně (% nově diagnostikovaných*)
ZN močového měchýře (C67)	první novotvar	1 113 (93,9 %)	1 625 (89,2 %)	1 825 (82,5 %)	1 653 (74,5 %)
	další primární novotvar	72 (6,1 %)	197 (10,8 %)	386 (17,5 %)	567 (25,5 %)
ZN ledviny (C64)	první novotvar	1 104 (93,0 %)	1 995 (89,4 %)	2 336 (82,6 %)	2 450 (77,2 %)
	další primární novotvar	83 (7,0 %)	237 (10,6 %)	491 (17,4 %)	725 (22,8 %)
ZN tlustého střeva a konečníku (C18–C20)	první novotvar	4 805 (94,2 %)	6 273 (90,1 %)	6 767 (84,0 %)	5 964 (78,5 %)
	další primární novotvar	296 (5,8 %)	690 (9,9 %)	1 287 (16,0 %)	1 637 (21,5 %)
ZN průdušnice, průdušky a plíce (C33, C34)	první novotvar	5 554 (95,4 %)	5 529 (91,6 %)	5 455 (85,1 %)	5 205 (79,0 %)
	další primární novotvar	267 (4,6 %)	509 (8,4 %)	953 (14,9 %)	1 386 (21,0 %)
ZN slinivky břišní (C25)	první novotvar	1 215 (94,9 %)	1 401 (91,2 %)	1 628 (84,9 %)	1 876 (80,7 %)
	další primární novotvar	65 (5,1 %)	136 (8,8 %)	289 (15,1 %)	450 (19,3 %)
ZN prsu (C50) u žen	první novotvar	3 162 (94,4 %)	4 250 (90,6 %)	5 379 (86,8 %)	5 951 (81,5 %)
	další primární novotvar	187 (5,6 %)	439 (9,4 %)	820 (13,2 %)	1 351 (18,5 %)
ZN vaječníku (C56)	první novotvar	889 (94,2 %)	1 027 (90,9 %)	982 (85,5 %)	825 (82,1 %)
	další primární novotvar	55 (5,8 %)	103 (9,1 %)	167 (14,5 %)	180 (17,9 %)
ZN prostaty (C61)	první novotvar	1 415 (93,3 %)	2 280 (88,5 %)	4 528 (85,6 %)	6 184 (83,3 %)
	další primární novotvar	101 (6,7 %)	295 (11,5 %)	761 (14,4 %)	1 237 (16,7 %)
ZN dělohy (C54, C55)	první novotvar	1 312 (96,2 %)	1 508 (92,5 %)	1 641 (88,8 %)	1 688 (86,0 %)
	další primární novotvar	52 (3,8 %)	122 (7,5 %)	207 (11,2 %)	274 (14,0 %)
ZN kromě nemelanomových kožních (C00–C97 bez C44)	první novotvar	33 473 (95,0 %)	40 193 (91,0 %)	45 569 (85,1 %)	47 576 (79,8 %)
	další primární novotvar	1 777 (5,0 %)	3 973 (9,0 %)	7 949 (14,9 %)	12 040 (20,2 %)

* Počítáno z celkového počtu za dané období.

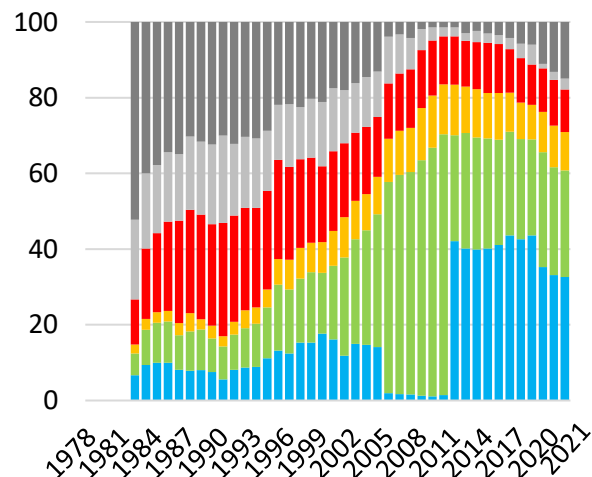
Nádory prostaty jako další nádor u onkologického pacienta

Diagnóza	Pořadí novotvaru u pacienta	Období 1982–1991	Období 1992–2001	Období 2002–2011	Období 2012–2021
		N ročně (% nově diagnostikovaných)			
ZN prostaty (C61)	první novotvar	1 415 (93,3 %)	2 280 (88,5 %)	4 528 (85,6 %)	6 184 (83,3 %)
	další primární novotvar	101 (6,7 %)	295 (11,5 %)	761 (14,4 %)	1 237 (16,7 %)

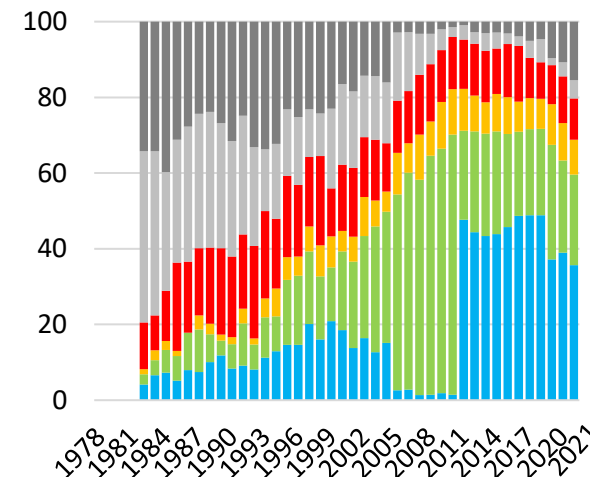
ZN prostaty (C61)

Zastoupení stadií první novotvar u pacienta

Zastoupení stadií další novotvar u pacienta

■ Celkem
 ■ První novotvar u pacienta
 ■ Další primární novotvar u pacienta

DĚKUJI ZA POZORNOST

NSC

NÁRODNÍ
SCREENINGOVÉ
CENTRUM